

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, KEDD 1923. február 20.

50. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Helyreigazítás

Irta: Végh Lajos dr.

Isten látja lelkemet, nem akarom megbántani a „Bácsme gyei Napló“ politikai munkatársait, a midőn a szombati számban Pasicscsal folytatott intervjua alkalmából őt tréfás embernek mondom. Ábrányival esett meg egyszer, hogy a vaskancellárról hozott egy intervjut, bár a színét sem látta. Nem mondom, hogy ez esetben egészen így áll a dolog, de annyi bizonyára valószínű, hogy a munkatársunknak vagy rossz a memoriája, vagy félreértette a kormányelnök urat.

Pasicsról mindenki tudja, hogy nemcsak a műveltség tekintetében áll az európai átlag felett, hanem a legügyesebb diplomaták egyike. Bajos lesz tehát elhinni, hogy: „ha a legszigorubb utasítások ellenére a hatóságok egyes helyeken különbözőképpen interpretálják a törvény rendelkezéseit és a kormányrendeleteket, ez nem a minisztérium hibája és ezért a kormányt szemrehányás nem érheti“ — a kormányelnök ilyenformán nyilatkozott volna.

Ne vegye rossz néven a „B. N.“ munkatársa, ha én írom meg ezt a szombati intervjut.

Ön: Van-e tudomása a Kegyelmes urnak, hogy a Bácska legtöbb helyén a közigazgatási közegek a törvény és rendeletek ellenére sok magyar választót nem vettek fel a szavazó listákba?

Pasics: Van. Intézkedtem, hogy a törvényt negligáló és renitens tisztviselők elvegyék megérdemelt büntetésüket. A belügyminiszter ur elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, az illetőket állásuktól felfüggesztette. A vizsgálati anyagot a bíróság rendelkezésére adjuk, a mely hivatalosan ez ügyben ítélni fog.

Ön: Méltóztatott-e olvasni, hogy a Magyar Párt kimondta a passzivitást?

Pasics: Olvastam; de a Magyar Párt nem tehetett egyebet. Sőt fölösleges volt ezt kimondani, mert ha nem mondta volna ki a passzivitást, akkor sem tehetett volna egyebet, mert nem lehet politikailag aktív az, akinek nincs szavazati joga.

Ön: Kegyelmes uram bizonyára ismeri a törvényszékek különböző álláspontját a szavazati listák hitelesítése ügyében? Állítólag a hány törvényszék, annyiféle a határozat?

Pasics: Ez engem is kellemetlenül érintett. A bíróságokra a kormánynak befolyása nincs, azok függetlenek. De — legyen meggyőződve — hogy a törvényelőkészítő minisztert felelősségre von-

ják, hogy egy ilyen fontos törvényt oly pongyolán szerkesztett, hogy azt ahány bíró, annyiféleképpen tudja magyarázni és alkalmazni. Az új törvényhozó testületnek első dolga lesz ezt a törvényt akként fogalmazni, hogy azt ne kellessen magyarázni, hanem csak egyféleképpen alkalmazni.

Tessék elhinni, hogy így folyt le az intervjú. Mert azt, amit munkatársunk a szombati számban a kormányelnöknek tulajdonít, azt csak személycserének lehet tulajdonítani. Mégsem szabad szó nélkül hagyni, hogy egy újságcikk a kormányelnök ur szájába adja a csacsaki kisbíró magánhasználatra szánt nézeteit. Sőt a sorok közül még ki lehet olvasni egyetmást a kisbíró méltatlankodásaiból:

„No lám, azok a pernahajder belezsnikok nem halgatnak az okos szóra. Én csak váltig mondtam nekik: gyerekek, ne kíméljétek a tintát és — papírt. Irjátok be a mostoha gyerekeket is a noteszba. A bácskai része megbicsakolta magát. Hiába! Nem bírta a természetét. A bánáti belezsnikok inkább hajlottak a szóra, nem is kellett őket olyan nagyon noszogatni“.

Ezt a passzust el méltóztatott sikkasztani, mert nem illet volna a kormányelnök ur szájába, mert Ön előtt, tisztelt munkatársunk, bizonyára a „paktumnak“ az a része lebegett, hogy a Magyar Pártnak csak a Bácskában lett volna joga önálló listával szerepelni, míg a Bánátnban a hivatalos radikális pártot kellett volna támogatni.

A néhai jó paktumról juszembe a Samu bácsi. Nikola gazduram elküldte a Miso gyereket, hogy egyezzen meg a Samu bácsival tormagyókerék szállítása arányában. A Samu bácsi elgondolkozva egyet pödört a bajuszán és aszondta: Hát a mi a tormagyókeréket illeti, van a Magyar Miskának bőven, adná is az szívesen egy kis pénzmagért, de szeszélyös annak a felesége, nem tudom, hogy tudja-e majd szállítani. Tehát nem egyezhetünk, de az előleget rá, elfogadom.

A bánásiak szavazata lett volna tán az előleg? Mit ki nem találunk ezek az újságírók! En azt hiszem, hogy az a paktum — zokszó ne essék! — ép úgy, mint az a szombati interjú szintén misztifikáció. A múlt héten olvastuk a jegyzői egyület ülése alkalmából, hogy a kormány úgy változtatja a közigazgatási tisztviselőket, mint

egykor Rotschild az ingeit. Olyik az újságból értesül, hogy el van csapva. És ha holta napjáig gondolkodik, se jön rá, hogy miért? Hogy merészkednék tehát az a közigazgatási pária nyíltan szembehelyezkedni a kormány kifejezett akaratával?

Ilyen fajta misztifikációval már más alkalommal is meggyanúsították a kormányt. A kultuszmi-

niszter — nem a jelenlegi — energilusan kijelentette, hogy nem tűri „névvegyelemzést“, ilyen balgaság nem lehet oka az iskola bezúntetésének. De azok a nyakas gimnáziumi igazgatók nem engedtek a negyvennyolcból. Ők nyugodtan tovább vegyelemzettek.

A recept tehát nem új. Csak a kisebbségeknek megy el tőle az étvágya.

A képviselőjelöltek sorakozója

A jelölő-listák benyújtásának határnapján — Radics lesz a horvát blokk listavezetője

Beogradból jelentik: A demokratá és radikálispartok főbizottságai hétfőn délután ülést tartottak, amelyeken a különböző jelölésekről tárgyaltak.

Este a minisztertanács is ülést tartott, amelyen belpolitikai kérdéseken kívül szóba került Seypel osztrák kancellár fogadásának előkészítése is.

A beogradi jelölések

A beogradi partok már mind lezárták jelölő listáikat és egymástól nyújtják be azokat a beogradi elsőfokú bíróságnál. Beogradban a radikálisok listavezetője Pasics Nikola, a demokratáké Davidovics Ljuba, a szociáldemokratáké Kosanin Nedeljko, a haladóparté dr. Garasanin, a független munkáspárté Todorovics Mihajlo, a köztársasági parté Stojanovics Ljuba, a független radikálisoké Protics Sztojan, a lakásbérlők partjé pedig dr. Grebenae.

A beogradi községtanács már végleg befejezte a választói listák összeállítását. A választók száma mindkét kerületben együtt 18.384.

Divljan — demokrata listavezető

Beogradból jelentik: A »Tribuna« heves támadást intéz a volt disszidens földműves képviselő, Divljan ellen. Divljan, aki Szarajevóban a földművespartban teljesen elvesztette a talajt, először a radikálisokkal tárgyalta választási kooperációról. Miután ezek a tárgyalások eredmény nélkül végződtek, a demokratákkal kezdett tárgyalni. Ezek a tárgyalások sikerrel is végződtek és Divljan lett a demokrata listán a listavezető. A listát hétfőn nyújtották be a bíróságnak.

Setgerov és az alkotmányrevúzió

Beogradból jelentik: Setgerov Szlavko dr. nyilatkozatot tett közlé a Novi List-ben, Pribicevics lapjában, amely őt a napokban erősen megtámadta külön listák felállításá miatt. A nyilatkozatban Setgerov elmondja, hogy a felső Bánóságban ő a hivatalos demokrata listavezető a disszidens demokrata Jaksics Milutinnal szemben. Erélyesen tiltakozik minden olyan állítás ellen, mintha ő az alkotmány ellen volna. Ellenkezőleg, az alkotmány meghozásában tevékeny

részt vett és annak érintetlenségét feltétlenül szükségesnek tartja.

A novisadi választási listák

Novisadról jelentik: A törvényeszkék hétfőn jóváhagyta a szociálistapárt novisadi kerületi jelölőlistáját, amelynek urnája így első helyen fog állni a mostani választások alkalmával. A hétfői nap folyamán a demokraták és a Proticspart is benyújtotta listáját, a földművespart pedig két jelölőlistát nyújtott be. Mindkét földműveslistát Futakról adták be.

Radics lesz a blokk zagrebi listavezetője

Zagreből jelentik: Radics lapja, a Slobodni Dom, legújabb számában a következő hirt hozza: »Zagreb fővárosban a horvát köztársasági parasztpárt vezetésének egy tagja lesz a listavezető, lehet, hogy maga az elnök, mindkét járási jelölt pedig munkás lesz. Erre a listára fog szavazni a horvát Zajednica, a horvát munkások szövetsége és természetesen a köztársasági parasztpárt minden egyes tagja is.

Politikai körökben nagy feltűnést keltett ez a hír, mert eddig azt hitték, hogy Radics Zagreb városát a Zajednicának engedi át.

A zombori radikálisok találtak jelöltet

A zombori radikálispartban néhány napos válság dult. Nem tudtak megállapodni, hogy ki legyen a párt zombori jelöltje. A radikálisparthoz tartozó földművesek Vlajics Vladimirt akarták kandidálni, az intelligencia azonban tiltakozott az ellen, hogy egy egyszerű földműves névvel menjen a választási küzdelembe. Hosszu tanácskozások után megállapodtak abban, hogy dr. Simonics Radivoj zombori orvost kandidálják. Ebbe a jelölésbe a földművesek csak nehezen egyeztek bele.

A nyomdarombolások ellen

Zagreből jelentik: A nyomdatulajdonosok szövetsége és a nyomdász munkások országos szakszervezete közös felhívást bocsátottak ki, amelyben élesen elítélik az utóbbi időben mind gyakrabban előforduló nyomdarombolásokat. A kiáltvány erélyes hangon mutat rá arra, hogy a felelőtlen merénylők munkája sérti a sajtószabadságot, magántulajdont semmisít meg és munkásokat foszt meg a kenyerüktől. A kiáltvány

végén a szervezetek bejelentik, hogy a legközelebbi támadás esetén, bármily nyomda ellen, saját eszközeikkel fognak védekezni és megtorolják a merényleteket.

Rendezik a bolgár bandák kérdését

Szófiából jelentik: Lausanneból visszaérkezett Todorov Koszta beogradi bolgár követ, aki elnöke lesz annak a bolgár delegációnak, amely a Jugoszlávia és Bulgária közötti tárgyalásokon Bulgariát képviseli fogja. A bolgár delegáció kizemelt tagjai: Parkolev ezredes, a csendőrség főnöke, Sztojkov tartalékos ezredes és Putnakov ezredes Todorov elnöklésével ülést tartottak, a melyen megbeszéltek a nisi konferencia egész anyagát. A konferencia elsősorban a macedón bandák megsemmisítéséről fognak tárgyalni.

Hivatalvizsgálat

— tíz év után

A suboticaiközgazgatás ellenőrzése

A subotica városában nagy izgalom uralkodott hétfőn délelőtt. A tisztviselők szokatlan ambícióval görnyedtek az akták fölé. Mások is serényen dolgoznak ugyan a város rosszul fizetett alkalmazottai, azonban hétfőn olyan feltűnően lázas munka folyt mindenütt, amit még a legbuzgóbb tisztviselőtől sem lehet rendes körülmények közt tapasztalni.

A lázas munkának meg van az érthető magyarázata: kedden reggel hivatalvizsgálat kezdődik a subotica városában, ami a mai tisztviselőknek egész újság, mert tíz év óta nem volt hivatalvizsgálat a subotica városában. A számonkérőszék utoljára 1913-ban működött a subotica városában és azóta teljesen ismeretlen volt ez az intézmény a városi tisztviselők előtt.

A számonkérőszék elnöke Pletikoszits András dr. főispán-polgármester, tagjai pedig a városi tanács tagjai kivül még a kiszélesített tanács

két tagja: Malagurszki Albert, a földmivessiskola volt igazgatója és dr. Miladinovics Radivoj közjegyző. A bizottság tagjai valamennyi városi hivatal működését ellenőrizni fogják és különösen azt fogják megállapítani, hogy hol vannak nagyobb számban elintézetlen ügydarabok. Ha a számonkérőszék ilyen hivatalra akadna, úgy a mulasztásért felelős hivatalvezető vagy tisztviselő ellen megindítják az eljárást.

Erélyes rendszabályok a munkáspárt ellen

A kormány az államvédelmi törvényt alkalmazza a munkáspárt ellen — A bíróságok ellentétes magatartása

Beogradból jelentik: A független munkáspárt akcióját a közigazgatási hatóságok éber figyelemmel kísérik és a párt minden nyilvános megmozdulását meggátolják. A bíróságok viszont más álláspontra helyezkednek. Így a munkáspárt listáját néhány törvényszék már el is fogadta, a párt lapjának, a Radnik-nak a beogradi rendőrség által történt betiltását is feloldotta a bíróság. A feloldó határozat indoklása szerint a munkáspártnak a lapban megjelent programja és felhívása nem áll ellentétben az állam védelméről szóló törvénnyel.

Mint Skopljéból jelentik, a munkáspárt ottani vasárnapi gyűlését a rendőrség feloszlatta, a párt lapjának, a Radnicska Zorának első számát pedig még a nyomdából elkozták.

A Skopje—Velez-i vasuton letartóztattak egy Bogdanovics Lázár nevű kereskedőt, aki a munkáspárt érdekében agitált és előfizetőket gyűjtött a Radnicska Zorának.

A kormány egyik tagja egy beogradi újságíró előtt nyilatkozott a kormány a munkáspárttal szemben elfoglalt álláspontjáról. A miniszter szerint a kormány a független munkáspártot a kommunistapárt felújításának tekinti, amit legjobban bizonyít, hogy a párt vezére, Kaclevics volt képviselő és más volt kommunistá vezérek, akik eddigi

A hivatalvizsgálatot Pletikoszits főispán-polgármester rendelte el és az a városházán élénk meglepetést keltett. Mivel a számonkérőszék már tíz év óta nem működött, a most elrendelt hivatalvizsgálatot különböző kommentárokkal kísérik, legvalószínűbbnek tartják azonban, hogy egyes hivatalok ellen az utóbbi időben több panasz hangzott el az ügydarabok késedeelmes elintézése miatt.

működésükkel nem bizonyították be, hogy politikai irányukat megváltoztatták. Ezért a kormány teljesen jogosnak tartja a párttal szemben az államvédelmi törvény alkalmazását. A bíróságok azért kénytelenek a benyújtott listákat jóváhagyni, mert azokon csak a jelöltek neve áll, nem pedig azok politikai pártállása.

Az új parlamentnek az esetleg megválasztandó kommunistá képviselőkkel szemben tanusítandó magatartása egyébként meg fogja mutatni, hogy a kormány helyesen járt-e el a munkáspárt mozgalmával szemben.

Az is érthető, hogy a bíróság feloldotta a Radnik betiltását. A program úgy van megalkotva, hogy ne jöjjön összeütközésbe a törvény betűjével. De a kormány tudja, hogy a program csak pajzs, amely mögött a régi elkecsereedett küzdelmet fogják folytatni. Az államvédelmi törvényt megtiltja a kommunista agitációt minden formájában. Nem elég tehát a formát megváltoztatni, hanem meg kell változtatni a régi kommunistapárt tartalmának is. Mi nem a formát támadjuk, hanem a lényegét — fejezte be nyilatkozatát a miniszter.

A miniszter nyilatkozata nagy feltűnést keltett, különösen, mert burkoltan kilátásba helyezi, hogy a parlament meg fogja semmisíteni a munkáspárti mandátumokat.

A gavallér Kanizsa

Kanizsán nappal nem kell rendőr

Okanizsa város képviselőtestülete legutóbbi közgyűlést tartott. A régi kanizsai közgyűléseknek sem olyan volt a híruk, mintha tulságosan gavallérok volnának a képviselői padokban ülő magyarok, — a mostani közgyűlés azonban élénken bizonyítja, hogy a közgyűlésbe kinevezett szláv tagok milyen gyorsan asszimilálódnak s milyen hamar megtanulják a régi kanizsai virtust.

A közgyűlés tárgyalta többek között a rendőrtisztviselők kérelmét, akik az éjszakai inspekcióért bizonyos pótlék megszavazását kérték a nemes várostól. A kérelmet már-már megszavazták, amikor felállott az ujonnan kinevezett bizottsági tagok egyike, aki a következőket mondotta:

— Éjszakai szolgálati pótlékot kérnek a rendőrök. Én a kérelem teljesítését ellenzem. A rendőröket ugyanis azért fizetik, hogy éjszaka teljesítsenek szolgálatot s amikor mi alszunk, akkor vigyázzanak ránk. Nappal, mikor ébren vagyunk, nem kell nekünk rendőr, akkor vigyázzunk mi magunkra.

Ez olyan érv volt, amivel szemben nem használt semmi ellenvetés. A közgyűlés nagy szótöbbséggel elutasította a rendőrök kérelmét.

A tárgysorozat következő pontjaként egy városi fogalmazó kérvényét tárgyalták, aki nyolc esztendő óta Kanizsa város szolgálatában s most, hogy katonának hívták be, némi segínyt kért eddigi kenyéradó gazdájától.

Ugyanaz a képviselőtestületi tag, aki a rendőrök pótléka ügyében ilyen sikerrel szólalt fel, ellenezte a kérés teljesítését. A katonaságnál — mondotta — ugyanis adnak menázsit, lakást, ruhát, — minek oda a pénz?

Ez után a kérdés után csak természetesen, hogy a fogalmazó részére sem szavazták meg a kért segínyt.

Az én jubileumom

— Levél a szerkesztőhöz —

A Bácsmegeyi Napló azt kérdezi tőlem, mit szólok a készülő jubileumhoz, amelyet subotica magyar lapok igen szeretetreméltó módon beharangoznak? Nos, eltérően azoktól az öreguraktól, akik ilyen alkalmakkor szemforgatóan tiltakoznak az ünnepeltetés ellen (abban a reményben, hogy e tiltakozást nem fogják komolyan venni), megvallom őszintén, hogy örülök — sőt ahogy veterán íróknak mondani illik: örvendezek — neki.

Bátran nyilatkozhatok így, mert hiszen ahogy az én kedves közönségem is jól tudja, nem vagyok »szokásos jubiláns«, aki ügyesen keresi és ügyesen megleli a megünnepelésre alkalmas évfordulókat. Nekem ez lesz — ha lesz! — az első jubileumom, s remélhetőleg az utolsó. Nem tartozom azok közé, akik Bismarck szerint azt szeretnék, ha minden héten volna születésnapjuk, hogy mentül gyakrabban gratulálják meg őket. Huszonöt, harminc és negyvenéves írói működésemmek a színrehozatalát annak idejében magam akadályoztam meg, de az ötvenévesnek a napirendre-teljesítést nem ellenézhetem. Mert egyszer az életben mért ne menjem keresztül az ember azon a szenzáción, amellyel az az élmény jár, hogy érdemen fölül méltatják, csak az eredményt emlegetik s a hibáit kerésként elnézzéssel elforgatják?

Az ilyen magas évszámok jubileum különben is már egy neme a ravatairahelyezésnek, olyan temetési írás, amit szívesen rendelkeznek a

már hanyatló politikusnak, íróknak vagy művészeknek, — hiszen a temetések igen csinos látványosságok. S azok, akik ehhez a stációhoz érkeztek, szívesen fogadják e késői ünneplést, mert nincs az a hiúságmentes halandó, aki nem kíváncsi egy kicsit a saját temetésére s ne óhajtaná, hogy az mentül pompásabb legyen, — még az egyszerű paraszt is, aki több lóval szereti magát kivitetni temetőbe, mint ahányat életében befoghatott a saját szekerebe.

Az ötvenesztendő jubileum bizony, akár mint kedveskedtek (bizonyosan öröklőjünknak fogtok állítani, amint az régi szokás az öreg jubilánsokkal szemben), nagyon hasonlít egy részvételt teljes végtisztességhez, s a közélet emberét, ha sokáig él, az különbözteti meg a nála esetleg különb privátgyógyásztól, hogy neki két temetése van: a jubileumi, ez a szellemi és erkölcsi bucsuztatás, meg az elföldelés, a materiális elhantolás, porhüvelyének a végleges elkönyvelése.

Ha a barátaim az előbbi gyönyörűségben is óhajtanak részesíteni, a jóindulatukat szívesen veszem. Egy íróársam állította egyszer, hogy voltaképpen azért dolgozunk olyan önzetlenül és lelkesen, hogy mentül szebb legyen a temetésünk. Hogyne volnék hát kíváncsi rá én is (aki, ha nem is szerettem olyan érdemeiket, amiket majd az évfordulón tulajdonítani fogtok nekem, de önzetlen és lelkes talán igazán voltam), hogy miként temetnek? Szép Töletem, hogy ezt az ártatlan kíváncsiságot ki akarjátok elégíteni, s e készségeket szívesen veszem. És pedig nem pusztán önző érdekből. De az-

ért is, mert ha valamelyes formában kifejezésre jut az a véleményetek, hogy nem éltem és nem írtam egészen hiába, akkor talán másokat is elfog az a kíváncsiság, amely önzetlen és lelkes kulturmunkára serkent. És szívesen veszem azért is, mert az utódállamokban s különösen a Vajdaságban még kicsi a magyar irodalom és nagyon kevés a magyar író. Ugy gondolom hát, hogy szabad megbecsülni (kivételesen már az életükben) azokat a keveseket, akik itt a kulturát szolgálják, még ha azok az általános irodalmi mértékhez viszonyítva olyan szerény értékek is, mint akinek a félszázados működéséről akartok megemlékezni. Olyan kevesen vagyunk — mondta Széchenyi —, hogy még az apagyilkosnak is meg kell bocsájtani. . . . Miért ne vennétek hát észre azt az írókollégátokat, akik köztetek a leghosszabb idő óta tehetségtelen?

Mert az talán mégse szerénytelenség, ha hivalkodva ugyan, de a valóságnak megfelelően hirdetem, hogy ez országrész írói közül én írok a legrégebben együgyűségeket. Hogy Ti ezeket okos dolgoknak mondjátok mostan, az csak természetes. Temetéseknél gyakran halljuk, hogy olyan érdemekért dicsőítik az elhunytat, amelyekben teljesen ártatlan volt. . . . És aztán a közönségnek nem szabad tudni, hogy az írói milyen keveset érnek. Az összetartás, a kartársi együttérzés meg a céhbeli szolidaritás nem enged, hogy ilyen alkalommal azt mondjuk, amit őszintén gondolunk. Hiszen még én is, aki már sok mindenfélre jubileumot láttam, s igen tudom, hogy azok hogy készülnek,

még én is bizonyos hiszékeny naïvitással olvastam tegnap, hogy milyen derék ember és milyen jeles író vagyok! S félek, hogy ha ez még sokáig így tart, és gyakran fogok a műveim szerzőjéről ilyen felelőtlenül hangzó dicséretadákat olvasni, végre el fogom hinni, hogy részlegáltam a jubileumra s az elsőosztályu temetésre.

Ez a lelkiállapot ugyan közel fog járni ahhoz a folyamathoz, amelyet a fiatal írók az öreg kollégáknál szívesen neveznek el hűdéses butaságnak vagy más hasonló betegségeknek (ami különben is velejárója vagy gyorskövetője az ötvenesztendő jubileumnak), de legalább némi kis derével szolgál az élet utolsó vagy utolsóelőtti stációján. . . .

Ismétlem tehát: ennek a temetésnek majdnem annyira örülök, mint annak, amelyre majd szintén sor kerül nemsokára. De mert ez utóbbi aligha lesz valami nagyon diszes (a pompe tunébre mostanában sokba kerül és ugyancsak drága mulatság), hát arra kérek Benneteket, hogy legalább ez legyen szép. Amivel nem azt akarom mondani, hogy fényes ünnepségek keretében folyjon le, hanem hogy szeretet legyen benne.

Annyira szerettem mindig az irodalmat, hogy talán ezen a címen kijár nekem egy kis viszonzószertét azoktól, akik az irodalommal, mint írók vagy mint közönség, kapcsolatban vannak.

Ez a véleményem a saját jubileumomról, amelyen, ha nem lesz akkor másféle dolgom, én is jelen leszek.

1923. febr. 19.

Milkó Izidor

A pénzhiány megszűntetése

Ujabb pénztárjegyek kibocsátását kerik a bankok

A már régebben tapasztalható pénzhiány katasztrófális méreteket ölt. Bankkörök állítása szerint már a nagybankok is képtelenek üzletkörüket lebonyolítására, annyira megbénítja munkájukat a pénzhiány.

A katasztrófális gazdasági helyzetben való sürgős segítség céljából a zagrebi pénzintézetek kezdeményezésére most a horvát, szlovén- és vajdasági pénzintézetek nagyobb arányú akcióra határoztak el magukat. A pénzintézetek kiküldöttéi a legközelebbi napokban föl fogják keresni *Stojadinovic* pénzügyminisztert, aki előtt ismertetni fogják a pénzhiány következtében előállt súlyos helyzetet és arra fogják kérni, hogy újabb pénztárjegyeket bocsáttasson ki.

A pénzintézetek ezt a kívánságot azal indokolják, hogy más mód nem áll rendelkezésre, miután kimerült már minden tartalék a pénzhiány enyhítésére. A bankok nem zárkozhatnak el az elől, hogy kölcsönöket folyósítsanak kereskedőknek és az ipari vállalatoknak és ilyen hitelekben olyan rengeteg összegek vannak kihelyezve hosszú ideig, hogy a bankok a mai rossz betét-viszonyok között képtelenek eleget tenni kötelezettségeiknek.

Igy első sorban a bankok, különösen pedig a zagrebi pénzintézetek érzik súlyosan a pénzhiányt, mert a kereskedőkön kívül, főképen a horvát iparvállalatok vesznek igénybe nagy bankkölcsönöket. A beogradi pénzintézetek ugyan kevésbé érzik a pénzhiányt, mégis azt várják, hogy ők is részt vesznek az ország többi pénzintézetek együttes akciójában.

Az érdekelt bankok szerint a forgalomban levő pénztárjegyek már csak azért sem elegendők a szükségletek kielégítésére, mert az ötmilliárdos status megállapítása óta mindenütt és minden ágon található áremelkedés, valamint a dinár értékének esése természetesen leg nagyobb összegű pénztárjegyek kibocsátását teszi szükségessé.

Hogy a pénzügyminiszter teljesíteni fogja-e a bankok kívánságát, az még bizonytalan. A kívánság megtagadása pénzügyi körök véleménye szerint újabb pénzügyi zavarokat idézne elő.

Nem állit jelöltek

a subotica kerületben a Protics-párt Egységes marad a radikális-párt

A választásokra való előkészületek a suboticai pártok keretein belül már teljes erővel megindultak, a választási agitáció kibontakozását azonban még akadályozzák azok a súlyos ellentétek, amelyek az egyes pártokban felmerültek.

A radikális-párt egysége teljesen helyreállt és a pártnak már nincs oka attól tartani, hogy szavazatai szétforgácsolták. A Protics-párt ugyanis úgy döntött, hogy a subotica kerületben nem állit fel listát és ezzel a határozattal a radikális-párt szakadása el van hártva. A radikális-párt választási esélyeit ez a döntés lényegesen megjavítja, mert így a Protics-párt suboticai hívei is a hivatalos radikális listát fogják támogatni.

Ezt az így szerzett előnyt a radikális-párt a bunyevác-sokac párt magatartásának köszönheti, mert a bunyevácok határozata következtében állt el a Protics-párt attól a tervtől, hogy a subotica kerületben is részt vegyen a választásokon.

Suboticán — amint ismeretes — a Protics-párt a bunyevácok fegyverbarátságát kereste, azonban a bunyevác-sokac párt intranzigens elemeinek állásfoglalása megakadályozta a választási kompromisszum kötését. Ezért a Protics-párt a suboti-

cai kerületben jelölésekről lemondott. Ez az elhatározás a bunyevác-sokac pártban a határozat hozatalakor már élénk ellenzést keltett, ami most még csak fokozódott, azok részéről, akiknek rokonszenves volt a Protics-pártiakkal való együttműködés. Ezek abban, hogy Proticsék nem lépnek fel a subotica kerületben, a radikális-párt megerősödését látják és saját pártjuk választási esélyeit látják kedvezőtlenebbeknek.

A demokratapártban is egyre jobban élesedik a helyzet. A párt beogradi főbizottsága nem ismeri ugyan

el az ellenzék listáit, amelynek Sertyerov Szilávkó a vezetője, azonban az ellenzéki csoport ennek ellenére sem hajlandó visszavonni önálló listáját és semmiesetre sem fogja támogatni a demokratapárt hivatalos listáit, amelynek vezetője Maties Ivó dr.

A demokraták tartanak attól, hogy abban az esetben, ha a párt főbizottsága továbbra is ragaszkodik álláspontjához, az ellenzék tagjai kilépnek a demokratapártból, ami által a párt válsága még súlyosabbá válnék.

Az olasz király aláírta a santa-margheritai szerződést

Egy hónap alatt kiűritik az olaszok Susakot

A santa-margheritai szerződésnek az olasz kamarában és szenátusban történt ratifikálása után Rómában végrehajtották a végső formalitásokat is, úgy, hogy a megállapodások most már végleg életbe léptek. III. Victor Emánuel olasz király, — mint Rómából jelentik, — hétfőn aláírta a ratifikálásról szóló törvényt és azt az olasz hivatalos lap hétfői számában kihirdették. Kedden az olasz külügy hivatalban megtörténik a ratifikációs okmányok ünne-

pélyes kicserélése az S. H. S. királyság és Olaszország megbízottai között.

A római külügyminisztériumban kijelentették, hogy az olasz paritásos bizottságot négy napon belül megalakítják, amelynek elnöke Cortieri tábornok lesz. A delegációnak Susák kiűritésének ellenőrzése lesz a feladata. A kiűrités végrehajtására a bizottságnak egyhónapi határidőt adtak. Ez idő alatt az olaszok el fogják hagyni Susakot.

Törökország új béketárgyalásokat ajánl

Kemal pasa harcot hirdet

Konstantinápolyból jelentik, hogy Bukarestből hazatérve, Izmet pasa Konstantinápolyban tárgyalásokat folytatott Harrington tábornokkal, az angol csapatok parancsnokával. Izmet pasa a tanácskozások során annak a kívánságának adott kifejezést, hogy hamarosan létrejöjjön a végleges békeállapot a nagyhatalmak és Törökország között. Hangsúlyozta, hogy a lausannei konferencia sikertelenségét nem politikai és területi, hanem tisztán gazdasági kérdések idézték elő. Reméli azonban, hogy hamarosan sikerülni fog a vitás kérdésekben megegyezést létesíteni.

Izmet pasa hétfőn Konstantinápolyból tovább utazott, hogy Kemal pasát a lausannei konferencia lefolyásáról és annak eddigi eredményéről informálja.

A Szmirnában szombaton megkezdett török gazdasági konferencia megnyitása alkalmával Kemal pasa kijelentette, hogy a szövetségesek Lausanneban nem ismerték el a törökök jogos követeléseit. Ezért a törököknek előre kell nyomulniuk, hogy a teljes függetlenséget kiküzdjék.

Mint Konstantinápolyból jelentik, Izmet pasa új jegyzéket dolgozott ki a szövetséges hatalmak számára, amelyben kifejti Törökország békefeltételeit és ajánlatot tesz a béketárgyalásoknak újból való megkezdésére. A jegyzék az újabb tárgyalások helyére és időpontjára nézve is javaslatot tartalmaz. Az angorai kormány hozzájárulása után a jegyzéket át fogják nyújtani a szövetségesek konstantinápolyi képviselőinek.

A franciák leszerelik a Ruhr-vidéken a német rendőrséget

Ujabb erőszakosságok a megszállt területeken — Sorozatos vasuti szerencsétlenségek a Ruhr-vidéken

A Ruhr-vidéken a helyzet egyre jobban kiélesedik. A francia megszálló hatóságok mind erélyesebb rendszabályokat léptetnek életbe az ellenálló német hatóságokkal szemben és bekövetkezett, amire a megszállás kezdete óta számítani lehetett. Essenben már a német rendőrséget is leszerelték a franciák. Ezzel szemben rendíthetetlenül tovább tart a németeknek önfeláldozó ellenállása, amelynek legújabb fázisa, hogy a német kormány rendszeresen megtiltotta a megszállt terület kereskedőinek és iparosainak, hogy bármilyen árut Franciaország vagy Belgium részére szállítsanak.

A német ellenállás hatása alatt a francia megszálló hatóság néhol a látszólagos engedékenységgel akarja a német polgárságot és munkásságot megnyerni szándékainak. Egy Offenburgi jelentés szerint Badenben a francia parancsnokság a szorongó erőseket visszarendelte a pályaudvarokról és Baden környékén a katonai beszállásokat is megszüntette. Ennek ellenében a franciák felszólították a német vasuta-

sokat, hogy lépjenek szolgálatba, mert katonai intézkedéseket enyhítették.

Az essen, düreni és trieri vasutvonalakon kívül, amelyeket már régebben egészen átadtak a németek a franciáknak, most arról is szó van, hogy a franciák elveszik azt a kétvágányú vonalat is, amely az angol zónát észak-déli irányban szeli.

Ujabb erőszakosságok Essenben

Esseni jelentés szerint a francia parancsnokság vasárnap éjjelkor lejáráó ultimátumot adott át a rendőrségnek, amelyben felhívta engedelmeskedjék parancsainak és tisztelegjen a francia tiszteknek. A rendőrség vasárnap este adott válaszában visszautasította a franciák követelését, mire a francia parancsnokság lelegyverezte a rendőrséget és tagjait kilakoltatták lakásaikból.

A városi színházat a franciák kiűritették. A kiskereskedők egyesülete, elnökének elítélése miatt sztrájkba lépett és így hétfő óta minden üzlet és vendéglő zárva van Essenben.

Mathieu ezredes városparancsnok lemondott és helyébe Pellegrini ezredes lépett, aki tizennégy napra betiltotta az »Essener Volkszeitung«-ot. A városban a franciák dtvették a rendőri szolgálatot.

Trierben is folytatódna a franciák erőszakosságai és 250 millió márkát, amely a sztrájkoló vasutasok tulajdona volt, lefoglalták.

Sorozatos vasuti szerencsétlenségek a Ruhr-vidéken

A megszállt Ruhr vidéken sorozatos vasuti szerencsétlenségek vannak napirenden. A kréfeldi pályaudvaron vasuti összeütközés volt, amelyben egy belga katona meghalt. Dalhausenben két francia katonavonat összeütközött és három francia katona esett áldozatul. Grütel és Linn között egy belga katonavonat beleszaladt egy francia élelmiszervonatba és ennél a szerencsétlenségénél is két francia katona pusztult el. Dalhausen állomáson öt összeesotolt mozdony a francia diákok vonatába futott. A franciák a német vasutasok passzívítása következtében a vasuti szerencsétlenségekkel szemben teljesen tehetetlenek.

Amerika érdeklődik

Párisi jelentés szerint Bentley Mott, a párisi amerikai nagykövetséghez beosztott katonai attasé a Ruhr-vidékre szemleuttra indult. Az amerikai attasé utazását diplomáciai körökben különféle kommentárokkal kísérik.

Letartóztattak Kelebián egy suboticai kereskedőt

Az a türelmetlenség, amely a határon innen és túl a hivatalos közegeket fűti, sajnálatos és eléggé el nem ítélhető kilengésben nyilvánult. Tumbász Ferenc tekintélyes subotica kereskedőt kelebiai szőlőjében a magyar csendőrök ismeretlen okból, ismeretlen feljelentés alapján letartóztatták s Kelebiáról Bácsalmásra vitték. Aggódo családja sem azt nem tudja, hogy mivel vádolják Tumbászt, sem arról nincs fogalma, hogy a letartóztatott embert most hol őrzik.

Tumbász Ferenc, akinek szőlőbirtoka van odaát Kelebián, legális határátlépési igazolvánnyal ment át Kelebiára, ahonnan csütörtökön a magyar csendőrök elvitték, anélkül, hogy tudtára adták volna, mi a vád ellene.

A letartóztatott kereskedő tekintélyes szerepet tölt be Subotica kereskedelmi életében, politikailag soha nem exponálta magát, sokkal óvatosabb ember, hogy sem feltételezhető volna, hogy akkor, amikor magyarországi birtokán tartózkodik, ott valami olyan cselekedetet követett volna el, vagy olyan kijelentést tett volna, amiért a magyar hatóságoknak megtorló lépéseket kellett volna foganatosítani. Ellenben igen valószínű, hogy olyan emberek — s ilyenek mindkét államban bőven vannak, — akik abból élnek, koholtak valami vádat Tumbász ellen s ezen az aapon tartóztatták őt le. A mig itt is, oda át hisznek minden rágalomban s existenciát jelent a denunciación, addig az ilyen sajnálatos jelenségek elkerülhetetlenek. Hogy az ilyen eljárások mennyire nem szolgálják a két ország közötti barátságos érintkezést, s mennyire ártanak az itt élő magyarságnak, azal nem törődnek azok, akik a sikeres denunciacióért érdemnek tekintik.

Tumbász Ferenc kiszabadítása érdekében diplomáciai uton tettek lépéseket. De közbenjárnak a magyar hatóságok előtt a kettős birtokosok is, akik retorziótól tartanak s attól félnek, hogy az egyes közegek megmondhatatlanságát és turbuzgóságát ártatlan emberek szenvedik majd meg.

A kalocsai érsek halála

Szerdán temetik Várady L. Árpádot

A magyar katolikus klérus súlyos veszteség érte: Várady L. Árpád kalocsai érsek vasárnap ötvennyolc éves korában, hosszas betegeskedés után meghalt. A kiváló főpap 1865-ben született Temesváron. Felszentelése után előbb a temesvári egyházmegyében működött mint theologiai tanár, majd püspöki titkár. Később meghívták a kultuszminiszteriumba, ahol 1907-ben osztálytanácsos, majd miniszteri tanácsos lett. A miniszteriumban való hosszú és eredményes munka után 1911-ben győri püspök lett, majd 1914. áprilisában kalocsai érsekké nevezték ki.

Az elhunyt főpap ebben a méltóságban szorosabb összeköttetésbe került a Bácskával és többször Suboticán is járt bémálások alkalmával. A kalocsai érseket így általános tisztelet és szeretet övezte körül Suboticán is, mint általában mindenütt, ahol megfordult.

Példaképe volt a nemeslelkű, puritán és nagy tudású katolikus papnak. Mély tudását több egyházi munkája, a művészetek iránti rajongását pedig több művészeti egyesületben viselt vezetőállása és műtörténeti tanulmányai bizonyítják.

Várady L. Árpádot szerdán temetik a kalocsai érseki templom kriptájába. Várady Imre ér., a Magyar Párt bányászati elnöke unokabátyját gyászolja az elhunyt főpapban, akinek magas szesz emléket a katolikus egyház és társadalom mindenkor kegyelettel fogja megőrizni.

A sentai templom

A városi hatóság sürgősen megakarja kezdeni az építkezést

Sentáról jelentik: A városi tanács hétfői ülésén foglalkozott a katolikus templom építésének ügyével, amely — mint ismeretes — még mindig nincs véglegesen elintézve.

A városi tanács, hogy a templom-építés minél hamarabb megkezdődhessen, bizottságot választott, amelynek az lesz a feladata, hogy mindenekelőtt kisürgesse a miniszteriumnál a felsőbácskai földek eladására vonatkozó jóváhagyást. A templomot ugyanis a város a felsőbácskai földek eladásából befolyó összeggel akarja felépíteni és ha a miniszterium esetleg késik a jóváhagyással, a templomépítés ügye ismét elhúzódik. A bizottság — amelynek tagjai Branovacszy Stefan tanácsos és Vics Szávó számvevő, már a legközelebbi napokban ez ügyben leutazik Beogradba és remélhetőleg kieszközli a kívánt miniszteri beleegyezést, amellyel aztán elhárul az utolsó akadály is és a templom építése megkezdődhetik.

Abban az esetben, ha a miniszterium mégsem hagyná jóvá idejében a felsőbácskai földek eladását, a városi tanács más módon fogja megkísérelni, hogy a költségeket a templomépítéshez megszerezze.

Gyilkos házigazda

Véres vendéglátás Kiszácson

Novisadról jelentik: Szombaton este a Kiszács mellett levő Máriamajor pusztán Trivics Márkó dobrovoljac több gazdatársát vendégül látta vacsorán. Az evés és nagymennyiségű bor elfogyasztása után Trivics veszekedni kezdett feleségével és szemrehányást tett neki, hogy kacérkodik az ott levő Csura Zsigával. A felhevült ember puskát fogott és le akarta löni az asszonyt, amiben azonban a vendégek megakadályozták és Trivicsnek sikerült elmenekülnie. Ezután a megvadult ember Csura Zsigára támadt és fegyveréből ráfőtt, úgy, hogy Csura súlyos sebével eszméletlenül összeesett. A többi vendégek erre mind elmenekültek és megkérték a szom-

szédban lakó Glovaics Jován idősebb dobrovoljacot, hogy próbálja a megvadult Trivicsset lecsendesíteni. Glovaics át is ment Trivicshez, aki azonban őt is megtámadta és késével háromszor hasbaszurta. Mindkét súlyosan sebesült embert beszállították a novisadi közkórházba, ahol Glovaics hétfőn délelőtt meghalt. Trivicsset letartóztatták és beszállították a novisadi ügyészség fogházába. A gyilkos a hétfői kihallgatás során féltékenységgel és ittassággal védekezett.

A ki nem vetett adókat is beszedik

Hadiadó a békeesztendőkre

Talán a magyarok választójoga tekintetében sincs nagyobb és tökéletesebb khaosz, mint amekkora az adók körül van. Senki sem tudja, hogy mikor, milyen címen és mennyi adót kell fizetnie, csak az az egy bizonyos, hogy fizetni kell.

Az adóbizonnylatra lépten-nyomon szükség van. Az állampénztárak nem fizetik ki az egyes hivatalok által rendelt munkákról, vagy árukról a számlát, amíg a szállító nem igazolja, hogy nincs adótartozása, a vámhivatal nem adja ki az árut, ami adóhátralékos címére érkezik s utazási igazolványt sem kaphat az, aki nem pontos adófizető, s ilyen nem vehet és nem adhat el ingatlant.

Nem újság, hogy Suboticán az adók nincsenek előírva s találm szerinti becslés állapítja meg, hogy mennyit kell fizetnie annak, aki adóbizonnylatot akar kapni.

Egy merőben új dologgal is megismerteti azonban a pénzügyigazgatóság az adózókat.

A háboru utolsó három esztendőjére a Vajdaságban hadiadó előlegeket szedtek. Az előlegeket annak rendje és módja szerint kivetették, a feleknek joguk volt a kivetés ellen felelbeznii. Ezeket a felelbezzéseket két év óta nem intézték meg el, az adózóktól az előleget beszédtek, tekintet nélkül arra, hogy felelbezték-e vagy sem.

Az elmúlt héten az egyik subotici kereskedő, aki 1919-ig állami

szolgáltatásban állott s csak akkor lett kereskedővé, amikor az állami szolgáltatásból elbocsátották, valamelyik régebben eladott ingatlanát akarta a vevő nevére átírni, adóbizonnylatra volt tehát szüksége. Nagy meglepetésére arról értesült az adóhivatalban, hogy annak ellenére, hogy csak 1919. óta kereskedő, őt egymillió hétszáz ezer korona hadiadó terheli, s amíg azt ki nem fizeti, nem kaphat adóbizonnylatot.

Mikor ijedten érdeklődött az iránt, hogy milyen címen terhelték őt meg ekkora adóval, holott csak a háboru után kezdett kereskedni, kiderült, hogy az 1.700.000 korona nem végleges összeg, hanem csupán javaslat. A hadielőlegeket beszédtek, s most nemsokára sor kerül a hadiadó kivetésére is, az illető kereskedőre 1.700.000 korona adó kivetését javasolják s mert ingatlant akar eladni, ennek egy részét mindjárt követelik is tőle, ha az átíratáshoz szükséges adóbizonnylatot meg akarja kapni.

Ebben az esetben talán nem is az a legriasztóbb, hogy a béke évekre hadinyereség és jövedelemadó szednek, hogy a még ki nem vetett, meg nem állapított, csupán javasolt adót már behajtják, hanem az, hogy el lehet gondolni, milyenek lesznek az adójavaslatok, ha egy olyan kereskedőre, akinek nincs is nagyterjedelmű üzlete, a vagyona is minimális, egy millióhétszáz ezer korona adót akarnak kivetni.

Románia válaszuton

Miért mondott le Jorga a katedréről? — Az erdélyi magyarság helyszini szemléje — A krónikus kormányválság

— A Bácsmegyei Napló erdélyi szerkesztőségétől —

A román politikai élet — a magyarság szempontjából nézve is — most érte el többéves feszültségének tetőpontját. Most kell eldölnie, nem annak a kérdésnek, hogy melyik párt kerül az uralomra, de inkább annak, hogy melyik világnézet. A vezető pártok tulnyomó része eddig tultott nemzeti irányban működött, ami bizonyos tekintetben érthető is, mert a győztes államok mentalitása mindig a sovínizmus felé hajlik. Románia, eddig hallani sem akart arról, hogy a kisebbségek jogát elismerje. Tultott nacionalizálás vette itt kezdetét, amely minden anyagi és szellemi erőforrást egy közjogi tétel sémájához akart igazítani. Románia: nemzeti állam, hallottuk minden oldalról és e nemzeti jelszó jegyében vették kezdetüket a zsidóüldözések, amelyek sajnos igen sok politikus előtt rokonszenvesek maradtak. A kisebbségek és a zsidók elleni harc azonban nem bizonyult állammentő tényezőnek. A külföld bizalma megrendült és e bizalmatlanságnak legfrappánsabb jelensége a lej hirtelen esésében mutatkozott meg. A zsidóüldözések erélyes elfojtását nem tudta a kormány heteken át keresztülvinni s csak most mutatkoznak jelek, hogy a felheccelt diákságot észre lehet téríteni. E kijózanodás meggyorsításában jelentékeny része van Jorga professzornak, aki a román közélet legnagyobb alakja. Világhírű történetíró és az új Románia megalapozásában épp olyan nagy része van neki, mint például Csehszlovákiában Massaryknak. Jorgát, aki a román egyetemeken ifjúságnak évtizedeken keresztül bálvány volt, a diákság leüldözte az előadói emelvényről, mert Jorga ki merte

mondani, hogy a zsidó ellenes tüntetések Romániát Oroszország sorsára jutatták és veszélyeztetik azt a morális tőkét, amelyet Romániának sikerült megszereznie. Jorga bejelentette a képviselőházban, hogy az őt ért inzultusok után visszavonul a katedréről, amelyen 33 éven keresztül hirdette szabad, de mindvégig nemzeti érzéssel tultított tanításait. Jorga lemondása, mint hideg zuhany hatott mindenfelé. A kormány is belátta, hogy itt cselekedni kell és váratlanul az alkotmány reform bejelentése kapcsán legelőlésegteljesebb helyről olyan intézkedést tettek a kisebbségi kérdés megoldása körül, amely azt a látszatot kelti fel, hogy most már egy új kurzus előtt áll az erdélyi magyarság. Az eddigi alkotmány tervezet szerint ugyanis az volt a helyzet, hogy a trianoni békeszerződésnek a magyar, illetve a kisebbségekre vonatkozó részét nem fogják becikkelyezni az alkotmányba. Váratlanul azonban kormánykijelentés hangzott el a kamara ülésében, amely bejelenti, hogy a békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó részét még is be fogják cikkelyezni, sőt a kormány elküldi megbízottait Erdélybe, hogy személyes tárgyalások alapján győzdödjön meg a kisebbségeket éri sérelmekről. Ez egy egészen új dolog Erdélyben és kellemesen lepte meg a már teljesen reménytelenül vergődő magyarságot.

E pillanatban a kormány helyzete szilárd, ami azonban távolról sem jelenti, hogy a kormány nem fogja ott hagyni helyét. Kétségtelen, hogy Bratianuék a dínasztia változatlan bizalmát élvezik és távozásuk esetén is megmaradnak a kulisszák mögött, mint for-

malis és kormányzásra bármelyik pillanatban kész tényező. A Bratianu kormány nem is ragaszkodik annyira állásához és hogy nem vonul vissza, annak nagy oka az, hogy senki sem tudja, hogy ki jöjjön Bratianu után? Az erdélyi nemzeti pártot Bukarestben nem tartják kormányzatképesnek, a koalíciós kormánynak is nagy nehézsége volna, mert hiszen a több esztendő obstrukciós harc alatt sem tudtak a romániai pártok megegyezésre jutni. Egyedül Avarescu tábornok visszajövele poszibilis, de ez sem jelentené a békés parlamenti munka felvételét, amelyre pedig annyira szükség van.

Mi itten Erdélyben, sajnos legkevésbé vagyunk informálva éppen a bukaresti eseményekről. Napokon át hófúvások zártak el bennünket el Bukarestől, egyetlen vonat sem futtatott be és a fővárosi lapok híradásai is ismeretlenek maradtak előttünk, noha Bukarest álláspontja a keleti kérdésben európai jelentőségűvé nőheti ki magát. A keleti sajtóinformációk szerfelett hézagosak, így ha a bolgár kormány megbukik vagy ha Jugoszláviában történik valami, rendszerint Londonból vagy Berlinből kapjuk az értesítést, de semmi körülmények között sem Bukaresten keresztül, noha a keletről jövő híreknek ez volna természetes útja. Mégis annyit megtudtunk Bukarestből, hogy a kormány visszautasította Anglia ajánlatát, hogy a keleti háboruban — ha az egyáltalában ki fog történi — a galipoli hadtesteket román katonasággal támogassa. Duca külügyminiszter közlése szerint Románia a «szívósan» békés politika híve és csak akkor lép fegyveres tere, ha más megoldás számára nem ígérkezik. A hír mindenesetre megnyugtató és talán eredményezi, hogy a kardcsörtető többi államokat is békés megoldások keresésére lehet majd ösztönözni. (l. e.)

HIREK

— Manojloviics vasutigazgató ki-tüntetése. Beogradból jelentik: Sándor király Manojloviics Milán mérnök, subotici vasutigazgató-helyettesnek a Szent Száva rend III. osztályát adományozta.

— A subotici altiszti iskola ünnepe. A subotici lovassági altiszti iskola hétfőn ünnepelte meg alapításának évfordulóját. Délelőtt tábortábori mise volt, amelyen a tisztikaron kívül a polgári hatóságok is résztvettek és azt az iskolaparancsnokság által adott dejeuner követte. Este az altiszti iskola sikerült műsoros estét rendezett, amelyet tánc követett.

— Rasin temetése. Prágából jelentik, hogy dr. Rasin pénzügyminiszter temetése szerdán lesz. A tragikus végű politikus holttestét, kívánsága szerint elhamvasztják.

— Új vasuti rendőrfőnökök. Beogradból jelentik: A belügyminiszter zemuni vasuti rendőrfőnökké kinevezte Zelity Alexandert, horgosi vasuti rendőrfőnök helyettesé Ality Izidort és zombolyai rendőrfőnök helyettesé Alexijevity Alexandert.

— Ausztria a gabona szabad kivitelét kéri. Bécsből jelentik: Dr. Seipel kancellár beogradi utja alkalmával ajánlatot fog tenni a jugoszláv kormánynak, hogy engedje meg a gabonaneműeknek Ausztriába való szabad kivitelét. Ezzel szemben az osztrák kormány koncessziókat fog tenni az S. H. S. királyság és Csehszlovákia közötti tranzit-forgalom tekintetében.

— Estély az orosz rokkantak javára. Nemzetiégi és felekezeti különbség nélkül összeállított nagy rendezőség fáradozik az orosz rokkantak javára rendezendő estély műsorán. A rendezőség egy tea-est keretében fog a nemes célnak szolgálatot tenni március 4-én a Városi Kávéházban.

— **Becskerek állami kölcsöne.** A vajdasági városok részére a kormány 1918-ban segélyt szavazott meg a mutatkozó deficitek fedezésére. Ezt a segélyt a kormány kisebb összegekben folyósította, Becskerek város azonban — mint Becskerekről jelentik — ennek az összegnek csak csekély részét kapta meg. A még hátralévő összeget Becskerek város hónapok óta hiába kéri a kormánytól. Most a polgármester Beogradba utazik, hogy a kormánytól intervenáljon a segély kiutalása érdekében.

— **A sentai keresztény kereskedők közgyűlése.** Sentáról jelentik: A sentai keresztény kereskedők egyesülete vasárnap tartotta tisztulító közgyűlését, amelyen előnknek Strenkovic Györgyöt, al-elnöknek pedig Fereny Pált és Széchenyi Andort választották. Az egyesület elhatározta, hogy sport-egyesületet fog alakítani.

— **Orosz—japán—francia szövetség készül.** Berlinből jelentik: Diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a szovjet-köztársaság képviselőjének Tokióban tett látogatásának. Azt hiszik, hogy szövetség jön létre Oroszország és Japán között, amihez Franciaország is csatlakozni fog. A diplomaták véleménye szerint az a kívánság merült fel, hogy kontinentális blokkot alakítsanak Anglia ellen.

— **Konfliktus Lengyelország és Litvánia között.** Riga-ból jelentik: A rigai hatóságok elhatározták, hogy minden eszközzel megakadályozzák Vilnának Lengyelországhoz való csatlakozását. A litván kormány parancsot adott az önkéntes zászlóaljoknak, hogy a lengyel csapatoknak a semleges zónába való bevonulását meggátolják. Kownói jelentések szerint lengyel sorkatonaság benyomult Litvánia területére és megtámadta a litván katonaságot. A litván katonaság sorából tízen meghaltak, száznál többen megsebesültek.

— **Megszűnik az albán semleges zóna.** Beogradból jelentik: A nagy-követek tanácsa Párisban jóváhagyta a Jugoszlávia és Albánia közti új határvonalat. Az új határ a skuttarii fónál kezdődik és Robarig tart a tetovói kerületben. A nagy-követi tanács határozata már megérkezett egy Beogradba, mint Tiranába és a jugoszláv és albán hatóságok már meg is tették az előkészületeket az új határvonal megszállására. Ezzel megszűnik a hírhedt semleges zóna, amely a névleges népszövetségi igazgatás alatt tulajdonképpen az uralomnélküliség állapotában élt és állandó bűvölyhelyül szolgált az albán felkelő bandáknak és egyéb a közbiztonságra veszélyes elemeknek.

— **Megnyílt a népszövetségi liga kisebbségi bizottságának ülészaka.** Budapesti jelentés szerint a népszövetségi liga uniója kisebbségi bizottságának ülészaka megnyílt. Az ülészak résztvevői magyar részről Paikert Albert, a magyar külügyi társaság alelnöke és Póka-Pivny Béla, a társaság igazgatója. A többi kiküldöttek a következők: Adels-werd svéd, Mentor Poulli osztrák, Hainig est, Haimvaichi francia, Achmed Issan török, William angol, Keller német és Kiemt cseh-szlovák.

— **Központi vasúti raktárt építenek** Beogradból jelentik: A közlekedési miniszter három és fél millió dinár hitelt engedélyezett egy központi vasúti raktár építésére Batajnicán.

— **Belőttek egy képviselőjelölt ablakán.** Novisadról jelentik: Vasárnap éjjel két órakor Gyorgyevics Mita polgári iskolai igazgatónak, a radikálpárt jelöltjének az iskola épületében, Njeguseva-utca 20. szám alatt levő lakásába ismeretlen tettesek az ablakon keresztül belőttek. A lövés senkiben sem tett kárt. A nyomozás megindult.

— **Heumann Rózi sentai hangversenye.** Heumann Rózi, a kiváló subotici énekesnő Lányi Ernő zongoraművész kísérete mellett február 24-én Sentán hangversenyt ad, amelyet páratlan érdeklődés előz meg. Heumann Rózi sentai hangversenye bizonyosan jelentős újabb sikert fog hozni a tehetséges énekesnőnek.

— **A svájci népszavazás elvetette a francia-svájci egyezményt.** Genéből jelentik: A népszavazás a szabad zónákról és a francia-svájci egyezmény a fölött döntve, háromszázezernél több szavazattal elvetette az egyezményt.

— **Házasság.** Keceli Mészáros Mária és Pázmányi Zoltán hírlapíró, a „Vajdaság” volt felelős szerkesztője Suboticián hétfőn házasságot kötöttek.

— **Apad a Tisza.** Becskerekéről jelentik: A beérkezett jelentések szerint a Tisza apadása mindenütt megindult.

Jön az olcsósági hullám

Jó hírt jelentek tinótkék, a drágasági hullámokban tulajdonképpen jámbor fogyasztókörzéség. Elindult már a londoni piacról az olcsósági hullám. Mint a lapok írják ugyanis a rádiógrammokban ára ezerhatszáz font-ról kilencszáz tontra esett, vagyis hazai nyelven beszélve egy kiló ebből a ritka delikateszből ma már csak 450 millió dinárba kerül a tegnapi 800 millió dinár helyett. Ha ilyen drága portéka ilyen szeszadósan megtámadt olcsólni, akkor holtbiztos, hogy a sokkal jelentéktelenebb és közönségesebb dolgok, mint például a kenyér meg a hus szintén rászánják magukat az drágaságra. Mindenesetre példát vehetnek a rádiótól, amely a legelőkelőbb lakó a világon és még sem derogál neki, hogy egy rövid nap alatt 350 millió dinárral kevesebbre tartsa magát. Egy kiló félbarna kenyér nem kerül 800 millió dinárba, csak 24 koronába és mégis nehezebben esik neki esni mint a rádióknak. Mi már megelégednénk, ha csupán négy-öt koronával esne. Az is jól esne nekünk.

— **Elmaradt a Protics-párt pancsevői nagygyűlése.** Becskerekéről jelentik: A Protics-párt vasárnapra Pancsevora hirdett nagygyűlése elmaradt, miután Protics az egyik délszerbiai kerületben volt elfoglalva.

— **Fölmentették az apatini főbíró.** Apatinból jelentik: Lepedát Milivoj apatini főszolgabíró állásától felmentették és helyébe Rasics Gábor batina főszolgabíró neveztek ki, aki hétfőn elfoglalta hivatalát. Livics Vilko tb. apatini főszolgabíró szolgálatára Somborba rendelték be.

— **Népgyűlések.** Novisadról jelentik: A nacionalisták vasárnap Bácspalánkán a szocialisták pedig Temerinben és Jérenen választási népgyűlést tartottak.

— **Újabb nyugtalanság Irországban.** Dublinból jelentik, hogy a nyugtalanság Irországban tovább tart. A felkelők egy hidat felrobbantottak.

— **Novisad város földeladása.** Novisadról jelentik: Novisad városa elhatározta, hogy birtokaiból 300 hold földet ad el 1—5 holdas parcellákban, holdanként 25.000 dinárért. A harmincmillió koronát kitevő cladési árból kölcsönt adnak a tisztviselőknek házaik fölépítésére.

— **Amerikai érdeklőség nagy gyárüzemet létesít Becskereken.** Becskerekéről jelentik, hogy a városi tanács tárgyalásokat folytat egy amerikai érdeklőséggel, amely egy nagy szalámi- és konzerv-gyárat akar Becskereken létesíteni. A gyár évenként 8000 sertést és 3000 szarvasmarhát akar feldolgozni és ezenkívül takarékpénztárat is létesít, sőt a vidéken is fog üzemeket felállítani. Az érdeklőség állítólag egy millió dolláros alaptőkével indítja meg üzemét. A becskeréki városi tanács valószínűleg teljesíteni fogja az amerikai érdeklőség kérését.

— **Hiányzik a nacionalistáknak a hatósági támogatás.** Zagrebból jelentik: A nacionalisták szervezete, az Orjuna, konferenciát tartott, amelyen a hatóságok velük szemben ellenséges magatartásával előállott új helyzetet beszélték meg.

— **Vizsgálat a tovarisevoi földműves-egyesület ellen.** Novisadról jelentik: A novisadi ügyészséghez több feljelentés érkezett a tovarisevoi szerb földműves-egyesület ellen, hogy meghamisították az egyesület könyveit. Dr. Belajcsics Vladimir vizsgálóbíró a helyszínen vizsgálatot tartott, amelynek eredményeképpen elrendelte a vizsgálatot az egyesület vezetősége ellen.

— **Véres monarchista gyűlés Bécsben.** Bécsből jelentik: Vasárnap este egy monarchista gyűlés után véres összeütközésre került sor a monarchisták és a szociáldemokraták között. A munkások közül egy ember meghalt, ketten megsebesültek. Az incidensnek a rendőrség vetett véget. Több embert letartóztattak.

— **Apad a Duna.** Novisadról jelentik, hogy a Duna ismét apadt. Szombaton 570 volt a vízállás, míg hétfőn már 5448-ig csökkent, úgy, hogy Bácskában az árvízveszedelem megszűntnek tekinthető.

— **Bűnvádi eljárás választási atrocitás miatt.** Mint Szarajevóból jelentik tudósítónk: Dimitrijevic Dula, a népies névén Vojvoda Dulának nevezett híres földművespárti agitátor, akit nemrégén Rogaticán egy gyűlés alkalmával a csendőrök súlyosan bántalmaztak, bántalmazói ellen bűnvádi feljelentést is tett. Dula vajda megverése nagy felháborodást keltett az egész közvéleményben és a királynak is referáltak róla. Dula vajda Panics szolgabíró és 12 csendőr ellen tett ügyvédjeitán feljelentést orvul elkövetett gyilkossági kísérlet címén. A feljelentéshez egy orvosi látélet is van csatolva, amely szerint Dula vajdának 3 bordáját betörték.

— **Letartóztatott garázdálkodók** Novisadról jelentik: Vasárnap este 11 órakor Fehér Gyula Alkotmány-utcai vendéglőjébe egy részeg társaság állított be, akik megtámadták a vendégeket és kikergették a helyiségből, összetörték a berendezést, végül pedig a vendéglőt inzultálták. A vendéglős följelentésére a tettesek közül Dorogi Miklós és Szólyom József többször büntetett egyéneket letartóztatták, a többi garázdálkodók kilétét nyomozzák.

— **Tűz egy örültek házában.** New-yorki jelentés szerint a manhatteni örültek házában 22 beteg és 3 ápoló pusztult el a lángokban. A kár felbecsülhetetlen.

— **Bérmozgalmak Budapesten.** Budapestről jelentik: A faiparban, a szabómunkások között, az építőiparban, ugyancsak a vasiparban bérmozgalmak kezdődtek, amelyek előreláthatólag hosszú ideig eltartanak.

— **Nyugdíjazták a sentai polgármestert.** Sentáról jelentik: A miniszteriumtól leirat érkezett a városból, amely szerint Petrovics Brankó dr. polgármestert saját kérelmére március 1-től kezdve nyugdíjazták.

— **Elfogott zsebtolvaj.** A subotici vasúti rendőrség vasárnap letartóztatta az állomáson Jovanovics Károly többször büntetett zsebtolvajt, aki a vasútnál a tolongásban épen lopást akart elkövetni. A tolvajt Novisadra szállították.

— **Tolvaj cselédeleány.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség letartóztatta Acsanszka Danica cselédeleányt, aki Ifkovics Milán könyvkereskedőnél ruhát és fehérneműket lopott.

— **Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője** nem betegek részére rendel délelőtt 7—9. ig, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Vojnich Piroška-féle ház.

— **A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület matinéja.** V.-Becskerekéről jelentik: A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor a Kaszinó nagyszínházban fényes sikerű matiné rendezett. Ezuttal Farkas Geyza dr., az ismert nevű szociológus előadása szerepelt a matinéban. Nem a szakmájabeli tárgyat adott elő, hanem szabad előadásban két nagyon kedves, mélyes és érdekes, szimboliztikus mesét. A mesékből kiragogyott, kisugárzott az emberi társadalmat minden oldalról alaposan ismerő, éles tekintettel vizsgálódó, gondolkodónak sok finom megfigyelése. Mind a két mese teljesen lebilincselte a hallgatóságot, amely az előadás befejeztekor lelkes, tüntető, meleg tapsban adott kifejezést tetszésének. Farkas Geyza dr. után Kolos Janka Edelman Etus zongorakísérete mellett hegedűn előadta Kazacsány Tibor Suite-Rokkoko című szerzeményét. A kiválóan sikerült matinéban rendkívül nagyszámu közönség vett részt.

— **Két munkás korszakalkotó találmánya.** Prágából jelentik: Reinis gépmunkás és Jarkovsky művezető, kralupi lakosok, sajátos szerkezetű vizimotort szerkesztettek és szabadalmaztatták. A találmány azon alapul, hogy a vizet elektromossággal elemekre bontják és ezeket egy különleges szerkezet útján a motorba vezetik. A víz elemével meghajtott motor mozgási ereje valamennyi tüzelőanyagot felülmul. Az így készített gáz terjedő képességének 20—70 százaléki menő erőfeleslege van a viz analízisének. Szakértők véleménye szerint a találmány nagy átalakulást fog okozni a gépgyártás terén.

— **Hétszerezes gyilkosság.** Berlinből jelentik: A kelet-póseni kerületben levő Pientkovó községben hétszerezes gyilkosság történt. A két év előtt Amerikából hazatért Kostera gazdát és egész házanépét vasárnap hajnalban meggyilkolva találták a tanyájukon. Egy tompa eszközzel agyonverve találtak hét személyt és pedig a 41 éves Koszterát, 32 éves feleségét, 9 éves leánykáját, 6 éves és 1 éves fiait, a 18 éves cselédeleányt és egy 16 éves béresfiút. A házőrző kutya is agyon volt verve. A gyilkosok a meggyilkolt saját fogatán hajtatták el a szörnyű tett színhelyéről. A gyilkosság gyanúja alatt letartóztatták Kostera két sógorát.

— **Fogorvosok, kik saját laboratóriummal nem rendelkeznek,** kérjenek árjegyzékét Reinitz i. Berger zubotchníki laboratorij Osijek i. Desatčina ulica 11.

— **Becskereki elsőrendű smyrnaszönyegek** egyedárusítója Hoffmann Mihály özvegye Subotica.

— **Dr. Andrejevics Andra** fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur. a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig. Kralja Petra Park 7. számú házában az emeleten (volt Reich-palota). Telefon 4—52.

(*) **Roth Olga** kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhamlasztás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkencőcsök stb. 2804

— **Dr. Mezey István** orvosi rendelőjét megnyitotta. Belgyógyászati rendelő. Férfi és női nemű betegségek modern gyógykezelése. Rendel. d. e. 8—11. és d. u. 3—5-ig. Subotica, Cara Dušana-utca 6. (Vass Ádámmal szemben.) Telefon: 695.

— **Bőr- és nemibetegnek** Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvansan-oltások vérhajásoknak.

TÖZSDE

●●●

Novisadi terménypörzsök, február 19. Változatlan irányzat mellett tengeriben élénk üzlet fejlődött. Új tengeri, prompt áru 220 dinár, usance áru, bácskai állományon 225 dinár, szerémségi, prompt áru 265 dinár, buza, 77—78 kg.-os, bácskai 440—450 dinár, liszt Ogg 650 dinár, 0.ás bácskai 650 dinár, ötös kenyérliszt, szerémségi állományon 437.50 dinár, zab 287.50 dinár, korpá, szerémi 660 dinár, vetőbúkköny 425 D.

Zagreb, február 19. Zárlat: Devizák: Bécs 0.1490, Berlin 0.55, Budapest 3.95, Bukarest 46.—, Milánó 5.04, London 495.—, Newyork 106.—, Páris 6.20, Prága 3.11, Zürich 19.75, Brüsszel 5.55, Valuták: Dollár 102.25, Lira 499.

Beograd, február 19. Zárlat: Páris 6.30, London 493—495, Milánó 5.08—5.05, Geni 19.60, Newyork 105.—, Berlin 0.63, Prága 3.12, Bécs 0.15, Bukarest 48.50, Szófia 61.—, Budapest 4.10—4.—, Amsterdam 41.—.

Zürich, február 19. Zárlat: Berlin 0.0265 (0.0271), Amsterdam 210.30 (210.50), Newyork 531 (532.50), London 24.91 (24.95), Páris 31.80, Milánó 25.40 (25.47), Prága 15.75 (15.75), Budapest 0.1975 (0.1975), Beograd 5.15 (5.15), Bukarest 2.35 (2.45), Varsó 0.0135 (0.0135), Bécs 0.007425 (0.0075), osztrák bélyezett 0.0075 (0.0075).

Budapest, február 19. A devizaközpont jegyzései: Amsterdam 1051, Beograd 25.50—27.50, Milánó 127.50, Páris 158.—, Varsó 6.50, Berlin 14.—, Bukarest 12.50, Newyork 2670.—.

Az értéktözsde viharosan nagy forgalom fejlődött ki, emelkedő árfolyamok mellett. Egyes papírok ugrásszerűen emelkedtek. A Beocsini 60 százalékkal drágább volt az utolsó zárlatnál. Földhitelbank 10.000-el, Kereskedelmi Bank 5000, Magyar Hitel 4500 koronával emelkedett. A drágulás a nehéz vasiparban volt a legnagyobb. A Ganz-Danubius darabonként 300.000 koronával emelkedett.

SPORT

●●●

Budapesti eredmények. A vasárnapi bajnoki mérkőzések váratlan meglepetéseket hoztak.

M. T. K.—Vasas 5:0 (3:0). A komplett M. T. K., amely feltűnően szépen és ötletesen játszott, nagy fölényrel verte a tartalékkal küzdő vasasokat. Orth és Molnár kitűnő formát áruáltak el.

U. T. E.—Zugló 5:0 (4:0). A spanyol turáról hazatérő uipostiek játszva végeztek a Zugló indiszponált csapatával. A gólokat Priboj rugta.

Törekvés—B. T. C. 6:1 (2:1). Hírzer—Weisz szárny tökéletes támadójátékot mutatott.

F. T. C.—M. A. F. C. 1:0 (1:0). A műegyetemi nagy energiával küzdöttek az F. T. C. technikailag fölényben levő legénységével. A győztes gól egy kavardásból esett.

K. A. C.—V. A. C. 1:1 (0:0).

M. A. C.—III. ker. 5:1 (0:1). A M. A. C.-nak ez az első győzelme.

Beac.—Utse 3:0.

T. T. C.—Kave 5:3.

Bécsi eredmények. W. S. C.—Rudolfsfügel 3:1; Simmering—V. A. C. 2:2; Rapid—Hartha 4:3; Wacker—Wienna 2:2. A Waf—Hakoah mérkőzés elmaradt.

Magyar uszók Bécsben. Az osztrák uszósövetség vasárnapi versenyén Schlenker és Gáborfy is indultak. Schlenker az 50 méteres gyorsúszásban, Gáborfy pedig a 200 m. főversenyben aratott győzelmet.

Rózsa legyőzte a prágai bajnokot. Rózsa Jenő, a magyar boxbajnok Kassán mérkőzött Hofreiter prágai bajnokkal, akit 10-es menetben, putrással legyőzött.

Scheffer bécsi szereplése. Mint ismeretes Scheffer nemrégiben Bécsbe tette át székhelyét, ahol azonban úgy látszik nem örülnek a gólkirály vengés szereplésének. A bécsi elsőosztályú egyesületek ugyanis — mint Bécsből jelentik — mozgalmat indítottak Scheffer ellen azzal a céllal, hogy megakadályozzák Bécsbe való szereplését. Ha hinni lehet a dologban, a magyar gólkirály ilyenformán nem igen számíthat arra, hogy valamelyik bécsi egyesületben elhelyezkedjék.

Felhívás

a suboticei izr. hitközségek tagjaihoz.

F. hó 25-én vasárnap d. e. 10 órakor a Suboticei Izr. Szentegylet — aszfát — tagfelvételi diszközgyűlést tart és ugyanaznap d. u. 5 órakor templomunkban istentisztelet keretében fog az új tagok ünnepélyes felavatása megtörténni. Felkérjük mindazon zsidó hittestvéreinket, kik még nem tagjai a Szentegyletnek és a felvételi ívet a kiküldött bizottsági tagoknál nem írták alá, sziveskedjenek legkésőbb e hó 22-ig, csütörtökig, minden d. e. 11 óráig a szentegyleti irodában, vagy egész napon át Klein Géza alelnöknel felvétel végett jelentkezni.

Hittestvéri üdvözléssel:

A suboticei Izr. Szentegylet

Előjárósága.

Kivonat az alapszabályokból:

2. §. Az egyesület feladata általában: lelkiismeretesen és szeretettel gyakorolni azokat a kegyeltes teendőket, amelyeket szent vallásunk a zsidó szegények, betegek, haldoklók és elhunytak körül megkövetel. Különösen pedig vállalja az egyesület a következő feladatokat:

a) anyagi erejéhez képest segíteni a szegényeket, kivált ha öregek és a betegek, ha azok egyszerűsággal szegények.

c) gondozza a temetőt és ügyel arra, hogy az utak és sírok egyaránt rendben tartassanak, s a sírkert a látogatókban megnyugtató és vigasztaló hatást keltsen.

23. §. Az u. n. szegényes szegények felkutatása és diszkót módon való segítése is az egyesület feladatai közé tartozván, az előjáróság a várost a gabajok közt ebből a szempontból felosztja és számukra annak egyes részleteit kijelöli, hogy ilymódon azok a szegények is segítezhetőek legyenek, akik büszkeségből vagy szemérmességéből vonakodnak az egyesülethez fordulni.

Amerikai Krodabutor, nagy raktár, Krausz Edénél, Novisad.

Utlevél 30 dinárért 24 óra alatt vizumozzuk. Szmatana, Pašjeva ul. Telefon 131. Habara utazási iroda.

„JUGOSLAVIJA“

ált. biztosító társaság

Tűz-, üzemszünetelés-, üvegtörés-, betörésselopás-, szállítvány-, értékküldemény-, jég-, baleset-, szavatossági- és életbiztosítások.

Suboticei Üzérnyugdsége

Sokolka ul. 2— Tel. 3—68

Biztosítási kötvény — mint kaució.

Az S. H. S. kir. katonai és tengerészeti miniszterium a következő határozatot adta ki.

Katonai és tengerészeti miniszterium

C. Br. 454.

Határozat

Az összes parancsnokságoknak, hatóságoknak és intézeteknek. Az »Adrija« Általános Biztosító Társaság kérelmére, a kereskedelmi és ipari miniszterium Br. VI. 60. 1923. jan. 5. alatti véleményezésére jóváhagyom:

hogy az »Adrija« Általános Bizt. Társaság kötvényei a tisztek nősülésénél kaucióként elfogadhatók, — amely kötvények mindenben megfelelnek a VII. t. c. előírásának a tisztek, altisztek és katonák nősülésére vonatkozólag.

Beograd, 1923. január 20.

Ő Felsőge t. b. adjutánsa:

Pet. Pešić tábornok.

(Az »Adrija« Ált. Biztosító Részvénytársaság suboticei és felsőbácskai fiókgazdagsága Subotican, Fra Jese trg 15. I. Telefon 30. — készséggel szolgál felvilágosítással).

MINDENKI

nagy megerőltetés nélkül

heti 100 dináros

előleges törlesztésre szép, elegáns és olcsó

RUHÁT KAPHAT

csak forduljon bizalommal

NÁVAY ISTVÁN

uri szabó üzletbe, hol nagy választék van tavaszi és nyári szövetekből

Subotica, Somborszki put

(Nagytemplom mellett) Dr. Niss ügyvéd házában

Okl. gyógyszerész

szerb-magyar nyelvtudással felvétetik.

Heiszler Gy. Aurél

gyógyszertárba Sentán.

Kertes i Drug Subotica

Vojv. Putnika trg br. 14. (a vasutagazgatósággal szemben.)

Fuvarlevél felülvizsgáló és vizsztérítési osztálya

A legkiválóbb szakértőkkel fuvarlevelet felülvizsgál és az esetleges vizsztérítéseket a lehető leggyorsabban iszorgalmazza, vagy bármely más vasuti és díjs abási ügyekben felvilágosítással szolgál. 885

Értesítés

Ezuton tudatjuk, hogy a

„MINIMAX“-KÉSZÜLÉKEK

vojvodinai és szerémségi egyedüli képviselőt a „Minimax“ r. t.-től Zagreb, a mai napon átvettük.

Amidőn a t. érdekelteket kérjük annak tudomásul vételére, hogy

ANIČIĆ LJUBOMIR urat

mint képviselőt alkalmaztuk, kijelentjük, hogy

EBERHARDT STEFFEN ur

a „Minimax“ d. d. szolgálatából elbocsáttatott és a „Minimax“ részére akár megbízásokat, még kevésbbé pénzeket felvenni semmiféle néven nevezendő joga nincs.

„SAVA“

1232

ÜGYNÖKSÉG és BIZOMÁNYI RAKTÁR

NOVISAD, Mite Ružica ul. br. 6.

Telefon: 300.

Táviratcim: „Transit“

NÉPSZERŰ

ZSIDÓ KÖNYVTÁR

6 kötet, csinos, izléses kemény kötésben.

1. Báró Eötvös József: A zsidók emancipációja.
2. Goldzieher Ignác: A zsidóság vallásos életéről.
3. Blau Lajos: A talmud.
4. Kis Arnold: Gabirol élete és költészete.
5. Heller Bernát: A zsidó mese.
6. Gábor Ignác: Manuelli élete és költészete.

A hat kötetet 100 dinár beküldése ellenében bérmentve, ajánlva küldi:

ATHENAEUM KÖNYVTERJESZTŐ
SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA 5 sz.

Fagykenőcs

fagyást pár nap alatt tökéletesen meggyógyít.

Kapható:

LACKNER DROGERIÁBAN

Kralj Aleksandra ulica, Hotel Nacionalnál szemben.

170

korona

apritott fa

kívánatra hazhoz szállítva

Kasábfá kicsinyben

és nagyban

Pontos és gyors

kiszolgálás

Werber Emil

Paja Kulundžiča ul. 45.

Kannák

40 darab 25—30 lt. c. nipléből készült zsir-, méz-, tej etz. szállítására alkalmas kanna olcsón eladó. Érdeklődni naponta 10—11 óráig délelőtt Park Kralja P. tra 9., a házmeztornél

LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ A „ZETOL“

NYILTTÉR.

Mindazoknak, kik felejthetetlen
GYÖRGY

fiunk temetésén részvétükkel nagy fáj-
dalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton
mondunk köszönetet.

Mohol, 1923. febr. **Raffai György**
és családja.

Értesítés.

A hazai vegyipar versenyképességének igazo-
lására a mai naptól kezdve e hó végéig min-
denki ingyen kap egy darab 3 számú nagy do-
boz elsőrendű saját gyártmányu „BLAGO“ cipő-
krémet, csupán az előállítás költséget és a do-
boz árát számítom fel, dobozonként 3 dinárban.

Kalmár Vegyipar
Subotica, Zmajev trg. 5.
(a volt önkéntes tűzoltó
lakotanya épületében.)

1171

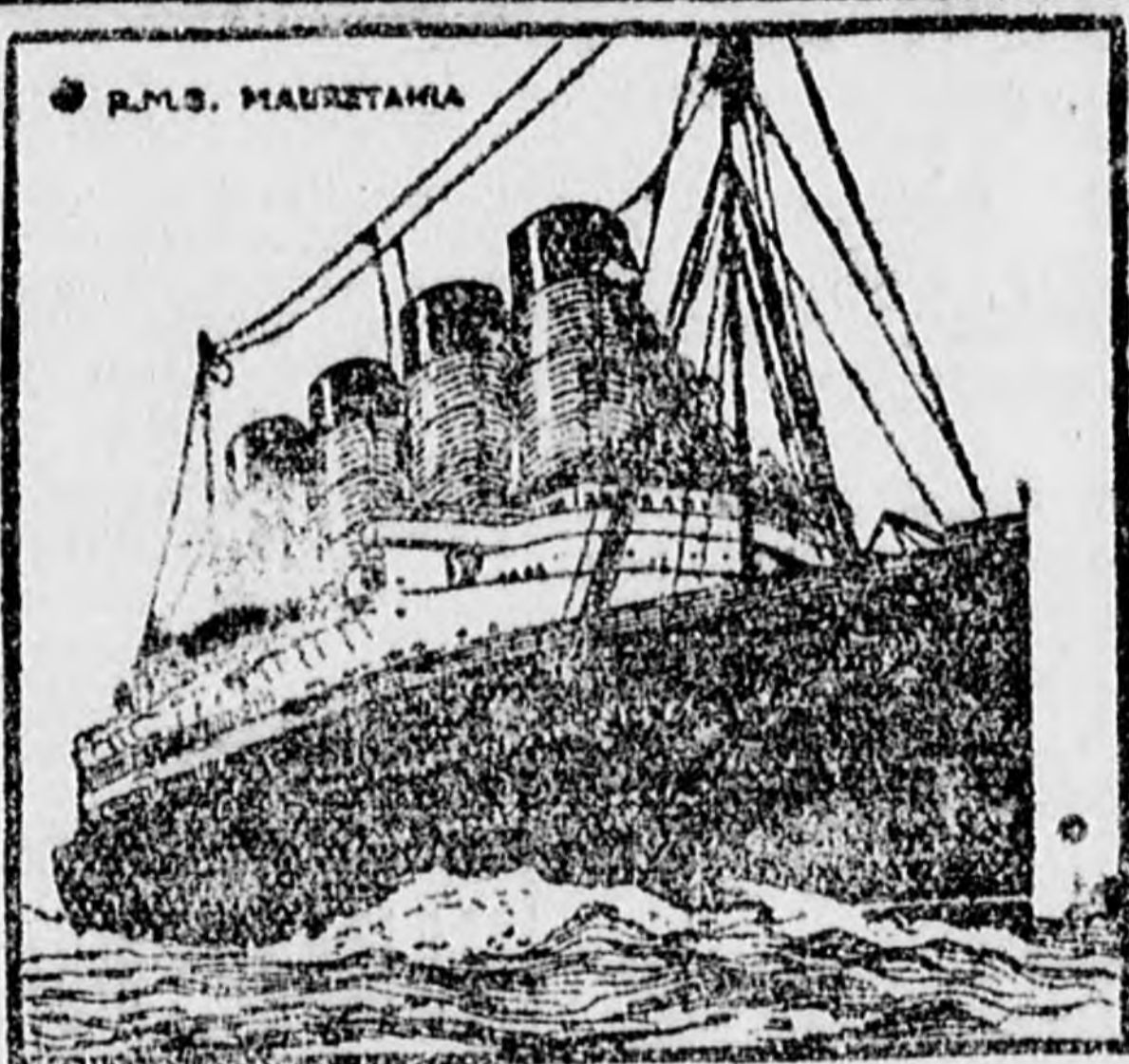
Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a
sombori Officirski Dom étkezdéjének vezeté-
sét átvettük. Elsőrendű ételekkel és italokkal,
pontos kiszolgálással a legkényesebb igénye-
ket is kielégítjük. Elfogadunk abonenseket,
állami tisztviselőket kedvezményel. Átutazó
tisztviselőknek 20% kedvezmény.

Az étteremben febr. 10-től naponként
Sárközi Emil zenekara ad koncertet.

Bizunk a n. é. közönség szives támoga-
tásában,

1021

Vjekoslav Sajgó és Bena Serko.

CUNARD LINE

A világ leggyorsabb hajói rendes személy- teher
és gyorshajóközlekedés

Hamburg- és Cherbourgól Amerikába
és Canadába

4 kémény 5 és föl nap

Harmadosztályú utasok részére külön kiték állnak rendelke-
zésre. Utasokat tapasztalt hivatalnok kíséri a kikötőig, ki
minden tekintetben segítségükre van.

Mindenemű bővebb felvilágosítást nyújt:

Cunard Line jugoszlaviai vezérképviselője

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.
Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „CUNARD“ Zagreb

ELADÓ

üzemnagyobbítás miatt egy jókarban levő

60 HP szívógázmotor

Üzemben megtekinthető.

Szives érdeklődéseket

Kohán Vince és Fial hengermalom Subotica
cimre kérjük beküldeni. — Telefon 31. 1057

SEGÉD

a fűszerszakmából 25 éves, március elsejére állást
keres. Vidékre is elmegy, beszél szerbül, magya-
rul, németül és románul. Ajánlatokat „FÜSZERES“
jellegre a kiadóba kér. 1144

**ELSŐRENDÜ
SZÁLLODA**

házzal együtt

BUDAPESTEN

főutvonalon, pályaudvarok közelében

ELADÓ.

150 igen értékes, elegáns berendezésű szoba,
központi fűtéssel, hideg-melegvíz szolgáltatással,
fürdőszobákkal, apartamentokkal. Művészies
izléssel berendezett elsőrendű étterem és Hall,
üzlethe giségek stb. A vételár 15% jövedelmet
hoz, de ennek kétszerese is elérhető. Ajánlato-
k t „First-class Hotel“ jellegre BLOCKNER J.
Ird. tő iroda BUDAPEST, IV. Semmelweis-u.
4. továbbit. 1118

**Rézkfestő és
vegytisztító intézet**

Bácska-Palánkán betegség miatt
1923. május hó 1-től bérbeadó.

Érdeklődők teljes felvilágosítást nyerhet-
nek Stampfer Mátyás tulajdonosnál Bačka
Palánkán, vagy Schuy Jakab igazgatónál
Srp.-Miletičen. 1133

**ROMÁNIAI
nagybani behozatal**

MÉSZ és TŰZIFA

A legolcsóbb napi ár mellett
szállit:

SPITZER JÓZSEF

fakereskedő

VELIKA KIKINDA

TELEFON 30.

Tekintéljes és jó hírnevű bécsi vállalat
suboticaí fiókja keres lehetőleg

működő társat

megfelelő betéttel. Megkereséseket „Vas-
szerkezet“ jellegével e lap kiadóhivatala
továbbit. 1119

ELADÓ EGY SAROKHÁZ

vendéglő-szállodával vonathoz járó főutcán,
vétel esetén azonnal átadó.

Tudakozódní lehet Proka Kostić Nova-
Kanjža (trafikban). 1215

**GUMMISAROK és
GUMMITALP**

olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban
év nedvesség és hideg ellen!

Rézműáru (öfös) nagyhereskedés megújítás.

Koch Árpád, Subotica

Skotus Viator ulica 3 (Jugosláv Bank
mellett, a főposta-épülettel szemben).

Állandóan raktáron a legol-
csóbb napi áron minden-
nemű kézmű-(rőfös)-áru cikk.

Csak nagyban!

Kubikos talicskákat

vasalva és vasalás nélkül készít

Első Sombori Kocsigyár

Napi teljesítmény 200 drb.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

**Asztalos mesterek és gyárosok
figyelmébe!**

Ajánlok sombori rak áramról minden mennyiségű
külföldi nemes furnirt: Citrom, virágkőris, madár
jávör-szencsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió
olasz-jávör, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sa-
páli mahagoni, palisander, ugyszinte az ezekhez
szükséges 3 m/m vastag blindfornirt is. Szálítandó
azonnal a megrendelés napján. ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ

tengerentuli furnirok és összes bútorgyárt. szük-
séges ke lécek nagybani eladása SOMBOR, Ka-
ragyorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben.

Telefon 229 és 228. 1230

Ujonnán megjelent

szépirodalmi művek, ifjúsági iratok, zeneművek
gazdasági és ipari (technikai)
szakkönyvek

nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetőek

HEUMANN MÓR

könyv- és zeneműkereskedésében Subotica.

Papírárak. — Írószerek. — Irodai felszerelések. 1181

Főmolnárt keresek

mielőbbi belépésre ujonnán szerelt 11 járatú sít-
szítás vám és ke eskedeimi örlésű basavidi hen-
germalomba, Csakis olyanok pályázzanak, kiknek
szakképzettsége és nagy jártassága van a vám-
és kereskedelmi örlésben.

BERGER MÁRTON
malomtulajdonos Vel. Kikinda

Földbirtokosok figyelmébe!

Bácskában jó termésű 200-tól 300 láncos gazdasági
birtok és egy 100-tól 150 láncos birtok feles gaz-
dálkodásra jövő évre kerestetik. Leveleket „Szerencse“
jellegre a kiadó továbbit.

Litka

Hétfőtől—péntekig
nincs előadás.

LEVELEZÉS

Szorgalmas, Csak családok. Palics jellegre levél van a kiadóban.

FOGLALKOZÁS

Borbély-segéd fiatal jó munkás azonnali belépésre felvétetik. Lakatos fodrásznál Bajmok, főtér. 1224

Egy fiatal házaspár állást keres mint házmester, vagy bármilyen állást elfoglalná. Cím a kiadóban.

Gazdasági gépészkeveszt keresek április elsejére, ki jó ívasaló és esetleg motoros eke vezetéséhez is ért Draxler Bruno földbírtokos, Vel.-Kikinda. 1238

Felső ruha, férfi, női fehérnemű varrást jutányos áron vállalkoz. házakhoz is elme-gyek. Petrova ulica 9. 1236

Tiszteletes jó házból való fiú tanulóknak esetleg kiutónak azonnal felvétetik. Weiss úvegület, Aleksandrova 7. 2004

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

BÓJTRE

nagy választék

HALAK és SAJTOK-ból

elsőrendű minőségben

Ilija Ságinnál

Subotica, Huspiac.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emezső kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvétel melléklendő.

VÉTEL-ELADÁS ZÁLOGNIEZET

Ékszerekre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjuszövet olcsón eladó. I. Bogovljeva (Kinizsi) ulica 12.

Azanyat 86—120 K-ig veszek. Ékszerekért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölcsönt közvetíték. Pát-kaj, a Lombard-zálogház volt becsüse. Ivan Antonović ulica br. 4., Hartmann-palota, ovtl Novák-ház, a vasut mellett. 9192

Eladó kocsihoz szerelt, 8 HP. benzínüzemű motor körfűrésszel. Motor alkalmas műhely, mozzoló, mozi, vagy csolnak meghajtására. Egy 6 HP. cséplőszekrény, egy 8 HP. kazán, Shuttleworth-gyártmány. Érdeklődni lehet a Szarvas-féle vendéglőben, Vrányevó (Torontál m.) 1078

Megvételre keresek 6—10 HP. nyersolajmotort kocsi-ra szerelve és egy 70—85 cm. cséplőszekrényt. Ajánlatokat Gyetvay könyvke-reskedésbe Bajmok. 1159

Utazóbunda mosómedve (Schoppen) béléssel, leg-jebb karban eladó Rada Milojković szücsnél. 1222

Jókarban lévő különféle bu-tordarabok eladók. Cím a kiadóban. 1153

Törmelék nickelt, rezet, alumíniumot és rétegitmet legmagasabb áron vesz Martinović D. D., Kula. 1084

Eladó egy házhely 150 □-al, gyarak közelében, iparvágy 10 lépésre tő-le. Cím a kiadóban. 2001
Kifutófiút azonnali belépésre keresünk. Irás, ol-vasás, a szerb és magyar nyelv tudása megkívánta-tik. Jevrejska Centralna Banka D. D. 2009

400—500 drb könyvből ál-ló kölcsönkönyvtáramat egészben vagy kötetenként olcsón árak mellett klárusitom. Vig könyvke-reskedés, Subotica.

Magánjáró lokomobil 8 HP, 12 léghörös, fogaske-rék rendszerű, hozzá 55 colos cséplő, teljesen újak, olcsón eladók. Zental Já-nos, Subotica. 951

HOVA SIET

???

HUSPIACRA A

SÁGI-féle

fűszer és csemege üzletébe ahol a legolcsóbban és a legjobban lehet vásárolni.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

febr. 19-től
febr. 21-ig
hétfőtől—
szerdégig

Közö

A kis hazátlanok

V. részben.

II. rész:

AZ ÉLŐ HALOTT 5 fölvonásban.

Malomkö, 2 pár francia, 40 colos, teljes felszereléssel eladó Cseszlár Györgynél, Pötiszkai Szvetinikola, Bánát. 1195

Eladó tizes magánjáró gőzcséplőkészlet kitűnő karban. Ujváry, Temerin. 1184

Nyolc HP Máv cséplő-garnitúra, üzemképes ál-lapotban és egy 2 és fél HP Waterloo szivószámo-tor, két luku morzsolóval kocsi-ra szerelve és külön egy négyluku morzsoló eladók Jeli Vendel, Baj-mok. 1153

Korcsok megvételre egy 10-es harisnyakötőgépet. Novoth Józsefné Bajmok. 1160

Teljesen új félolaj tengelyű bőrfedeles hintó el-adó. Megtekinthető Löwin-ger Simonnál Starakani-zsán. 1162

Akác rönkfát (szerszámfa) veszünk minden mennyi-ségben. Vujković fatelep, Subotica. 1193

KÜLÖNFÉLE

Elveszett Rukovina Ilonka és Rasztk Margitka névre szóló fényképes igazol-vány. Megtaláló adja le a kiadóban. 1237

Elveszett Pozdarović Ba-lázs névre szóló fényké-pes igazolvány. Megtaláló adja le a rendőrségen. 1241

Vasárnap reggel a színház-tól a Barátok templomáig vezető uton elvesztett egy szegény leány egy fekete mellényt, megtalálójá ké-retik leadni a kiadóban. 1244

Különbejárata szoba, bel-térhez közel, két szolidabb fiatalember részére, teljes ellátással együtt kiadó. Cím a kiadóban. 1183

Keresek beltérhez közel 3 szobás lakást, melléképüle-tekkel, lelépést fizetek; vagy pedig ilyen házat 200—300 ezer koronáig ve-szek. Cím a kiadóban. 1182

LAKAST egy vagy kétszo-bást, butorral vagy anélkül keres a Főtér közelében gyermektelen házaspár. — Cím a kiadóban.

Kleserelném Magyarorszá-gon, Soltvadkert mellett fekvő 20 holdas elsőrendű fekete termőföldemet Ju-goszláviában esetleg ki-sebb birtokkal, szőlővel vagy házzal. Bővebb fel-világosítást a nagytrafik-ban Suboticán. 1070

Ocska és hulladékfeme-ket, vörös és sárgaréz, ól-mot, horgonyt és alumí-niumot legmagasabb ár-ban veszünk. Goldner Testvérek Jégszekrény-gyár Suboticán, Jugovije-va-ulica 20. Telefon 134. 6490

Tyukozambalzsam kiirtja a legmakacsabb tyukszemét és bőrkeményedést a leg-rosszebb időn belül. Kap-ható illés gyogytarban, f-po-stálva szemből. 8626

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ól-mot, horgonyt, öntött vas-hulladékot Megyanszky és Társa vaskereskedők Su-botica (a városház átalle-tében). Telefon 360. 6028

DIAMANT

Pétek figyelme! „DIAMANT” a Hauser & Szeboha gyárból Wien-Stadtban, helybeli minő-ségben, kapható kizárólag a vezérképviseleténél Jugosavia számára

Eduard Dužanec, Zagreb

Lorakat Strossmajerova ul. 10. Ovakodjunk poralaku vagy to-lyekony utamásoltól.

Műlabak, műkezek,

egyenestartó fűzők készítő és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,

Pašičeva 5. Telefon 275.

Értesítés.

Ezton értesítjük a t. érdekelteket, hogy cégünk kizárólagos Vojvodinai és szerémségi képviselőlet a

„Szava” Ügynökség és Bizományi Üzletnek

Telefon: 300. Novisad, Táviratcím: Bransit. Mite Ružica ulica 6. sz.

adtuk át.

A „Sava” cég, valamint annak alkalmazottjai és képviselői, kik megfelelő meghatalmazással vannak ellátva, felhatalmaztatnak a „Minimax” tüzőtő készülék részére megbízásokat átvenni, valamint költségmentes ellenőrzést és személyi instrukciót gyakorolni.

Ezzel egyidejűleg óva intünk mindenkit értéktelen, vagy ke-vésbé értékes és a liquidatiois tömegből származó, vagy öreg, fris-sen lakkozott „Minimax” apparátusok megvételétől, amely appa-rátusok illetéktelen elemek által adatnak el, és ezekért a „Mi-nimax” Rt. semmiféle felelősséget nem vállal.

Ép ezért megegyeszer felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy csakis a meghatalmazásokkal ellátott képviselőink vannak „Minimax” apparátusok eladására feljogosítva.

1232

„Minima” R. T. Zagreb.

ROMÁNIAI SAJÁT TERMELÉSŰ

TÜZIFÁT, FASZENET, MESZET

ajánl azonnali szállításra

Import Faértékesítő Velika Kikinda

KORNIS ZSIGMOND és MÁRTON

aradi fatermelők bizományosa

Telefon: Velika Kikinda 12.